

Sammanställning miljöfaktorer inom Planprogram för Nytorgstaden

Planprogram för Nytorgstaden

SAMHÄLLE OCH UTVECKLING

**KUNGÄLVS
KOMMUN**

ADRESS Stadshuset · 442 81 Kungälv
TELEFON 0303-23 80 00
FAX 0303-190 35
E-POST kommun@kungalv.se
HEMSIDA www.kungalv.se

Innehåll

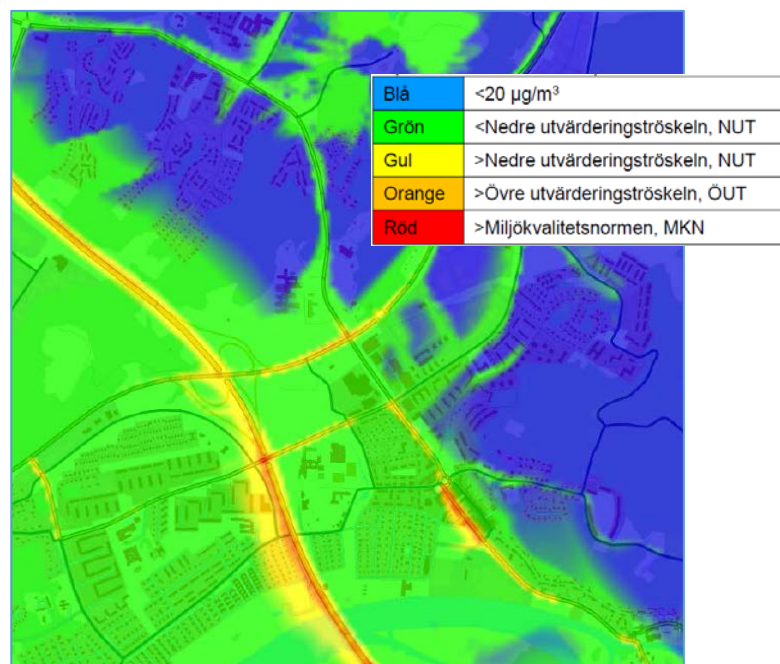
Luftkvalitet	4
Störningar	5
Markföroreningar	5
Naturvärden	7
Slutsats	7

Luftkvalitet

En ständigt ökande förtätning och trafik ger konsekvenser för luftkvaliteten i tätorten. Kommunen arbetar i sin planering för Nytorgstaden för bättre kollektivtrafiklösningar och andra alternativ för att lokalt minska påverkan från fordonstrafiken. Detta samtidigt som kommunen inte direkt kan påverka trafikmängderna på E6 som påverkar bakgrunds nivåerna av luftföroreningar i tätorten.

Vägsträckan Kungälvsmotet-Uddevallavägen-Strandgatan-Rödbomotet utgör en viktig förbiledning när trafiken hindras och begränsad framkomlighet råder på E6. Detta faktum är en faktor till den höga trafikintensiteten och därtill korrelerande utsläppsnivåer längs sträckan. Behovet av vägsträckan som just en förbiledning, ger också begränsningar i möjligheterna att påverka trafiken genom riktade åtgärder. Selektiva begränsningar i form av dubbdäcksförbud (partikeldämpande åtgärd) eller miljözoner (kvävedioxid dämpande åtgärd) ter sig svåra att införa. Effektiva åtgärder för att begränsa genomfarten i planprogramområdet och Kungälv tätort, genomförs sannolikt bäst i ett större perspektiv och kan innefatta åtgärder för högre tillgänglighet på E6 i stort och avledning av trafik från E6 innan den passerar Kungälv tätort.

Luftkvaliteten i Kungälv avseende kvävedioxid beräknas regelbundet av Göteborgsregionens luftvårdsprogram som sätter utsläppen i relation till de lagstadgade miljö kvalitetsnormer (MKN) som finns för luft. Normerna bidrar till att skydda människors hälsa och miljön samt att uppfylla krav i EU-direktiven 2008/50/EG och 2004/107/EG. Kvävedioxidnivåerna kan i någon mån fungera som indikator även för andra luftföroreningar från vägtrafiken inom programområdet, som partiklar och ozon eftersom detta är den enskilt största utsläppskällan.

Haltberäkning NO_2 . Dygnsmedelvärde.

Med trafiksiffror från 2015 beräknas Uddevallavägen ha koncentrationer av kväveoxider som tangerar den nedre utvärderingströskeln (NUT) för dygnsmedelvärdet av kväveoxider (utredningsrapport 2017:07). Års- och timmedelvärdet håller sig fortfarande under den nedre utvärderingströskeln men med stadigt ökande vägtrafik är trenden för utsläppen tillika föroreningskoncentrationerna stigande. Man kan förvänta sig att också övriga luftföroreningar som följer med fordonstrafiken uppvisar samma trend och har snarlik utbredning.

Det som ytterligare kan förväntas förvärra haltberäkningarna, utöver den tilltagande trafikintensiteten, är förtätning av gaturummen längs de stora vägtrafikstråken i programområdet. Förtätningen med fler och högre hus och färre genomsläpp tvärs gaturummet skapar en tätare struktur som hindrar de marknära föroreningarna att vädra ut.

Störningar

Verksamheter inom området förväntas utgöras av främst handels- och restaurangrörelser vilka bedöms utgöra en mindre risk för störning. Det är troligt att generella risker relaterade till hög musik, kvällsliv och liknande är det som kan ge upphov till störningar.

Den enskilt största faktorn som bidrar till risken för störningar för boende inom planområdet är vägtrafiken genom sitt upphov till buller, avgaser och eventuellt vibrationer.

Markföroreningar

Planprogramområdet har en historik som stadsmiljö och därmed finns också spår i marken av den aktivitet och de verksamheter som förekommit här över tid. Vissa föroreningar har sanerats tidigare medan del av marken runt Nytorget och västra parken inte omhändertagits.

Även om provtagningar av mark och växtlighet ger en fingervisning om vad som döljer sig under de hårdgjorda ytorna så kan ytterligare föroreningar komma fram under arbetets gång. Ett exempel på en generell risk inom planområdet är att man påträffar tjärasfalt i likhet med vad man tidigare gjort vid markarbeten i Trollhättevägen inom programområdet.

Länsstyrelserna publicerar kartor över de misstänkt eller konstaterat förorenade områden som finns registrerade i länsstyrelsernas databas, det så kallade EBH-stödet (EBH för efterbehandling). Kartorna uppdateras och kompletteras löpande. Det är länsstyrelserna som sammanställt datat och man har gjort en sk MIFO-klassning (MIFO för Metodik För Inventering Av Förorenade Områden) av objekten där de fått en siffra (1-4) beroende på bedömd risk för förorening. Ett förorenat område relateras till en fastighet, siffran som sätts i kartan markerar alltså fastigheten som berörs.

Kommunerna ansvarar för att uppdatera uppgifterna i den sk EBH-databasen och hanterar också objekten i sin löpande verksamhet. Kommunerna kan tex besluta om ändrad klassning, lämplig efterbehandlingsåtgärder etc.

De redan kända objekt med konstaterad eller hög sannolik förekomst av markföroreningar som behöver utredas vidare utgörs av:

- Tidigare bensinstationsverksamheten på nuvarande busstorget. -(E) Ej riskklassad*.
- Kemtvätteriet i Köpmannen 3. -Riskklass 3*.
- Geografin nedströms grundvattenströmmen från ABC-fabriken på Sadelmakaren 1. -Riskklass 2*.

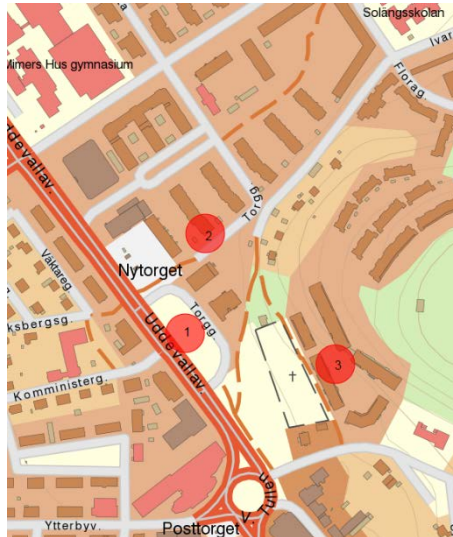
(*)Riskklass 1-4 eller E, anges för inventerade platser och visar vilken risk objektet bedömts medföra vid tidpunkten för den aktuella riskklassningen och med den markanvändning som gällde då.

Riskklass 1 – mycket stor risk för människors hälsa eller miljö

Riskklass 2 – stor risk för människors hälsa eller miljö

Riskklass 3 – måttlig risk för människors hälsa eller miljö

Riskklass 4 – liten risk för människors hälsa eller miljö

1. Bensinstation (E) 2. Kemtvätt (3) 3. ABC-fabriken (2)k

Områden med potentiell förekomst av markföroreningar:

- Nedströms grundvattenströmmen från kyrkogården, -tänkbar lakning av metaller
- Trollhättevägen, -tjärasfalt

4. Kyrkogården 5. Trollhättevägen

ABC-fabriken och kemtvättverksamheten förväntas ha förorenat marken med så kallade halogenerade eller klorerade lösningsmedel. Olika varianter av klorerade lösningsmedel har använts som högeffektiva avfettningsmedel och kemtvättmedel under flera decennier. Lösningsmedlen är lömska föroreningar eftersom de kan sprida sig snabbt och lätt samtidigt som spridningen tar sig mer eller mindre självklara vägar. Föroreningarna förekommer i lätttrölig flytande form eller i gasform och även måttliga utsläpp kan ge mycket stora spridningsplymer i marken. Spridningsbilden är beroende av markens geohydrologi och i det avseendet är det en fördel att planområdet i sin naturliga grund vilar på lera med låga grundvattengenomflöden.

Bensinstationen på platsen för nuvarande busstorget förväntas ha bidragit till oljeföreningar till omgivande mark. Objektet ingår i oljebranschens inventerade och latenta miljöskuld och ska saneras av SPIMFAB enligt tidigare överenskommelser

Platsen för en tidigare bensinstation i korsningen Uddevallavägen-borgarparken sanerades slutgiltigt av SPIMFAB 2014. Det var en kvarglömd bränsletank om 6m³ som togs om hand. Totalt fördes 206 ton förorenade massor och 11 ton oljebemängt länsvatten bort för omhändertagande. I marken på 4 m djup kvarlämnades en mindre bensenförening. Marken har klassats för mindre känslig markanvändning (MKM).

Platsen för sanering av en 6m³ bränsletank

Naturvärden

Nytorgstaden är i sin helhet en utpräglad urban miljö som saknar större naturvärden. I en kantzon möter dock Fontinskögen staden i västra parken. Parken är Nytorgstadens oas som hyser såväl ekologiska, sociala och kulturella värden med sina karaktärsträd och den biotopskyddade allé som skiljer parken från kyrkogården. Parken levererar ekosystemtjänster och rekreationsvärdet här är högt i en annars hårdgjord stadsmiljö. Uddevallavägen kantas allélikligt av träd på vägens östra sida men trädens mognad är låg och de uppfyller inte definitionerna för vad som ska inräknas i det generella biotopskyddet.

Slutsats

Att efterbehandling av markföroreningar blir genomförd är nödvändigt och angeläget för att skydda människors hälsa och miljön. Själva genomförandet av saneringen ska ske med så lite störningar för omgivningen som möjligt, på samma sätt som vid byggnationer. En saneringsanmälan ska göras till kommunens miljöenhet i god tid innan arbetet med en efterbehandlingsåtgärd i ett förorenat område startar.

Markföroreningarna är överlag svåra att förutsäga, det finns risk att vissa föroreningar uppdagas först under ett byggnadsskede. De konstaterade eller förväntade förorenade objekten kräver fortsatta undersökningar för att man ska kunna ta ställning till efterbehandlingsåtgärder.

Nytorgstaden dras redan idag med kvävedioxidhalter som på sikt kräver en mer noggrann övervakning genom mätning eller beräkningar. Med förtätade gaturum och stigande trafikintensitet riskerar situationen att

förvärras. Stråket med Uddevallavägen som förbiledning för E6 är sannolikt svårt att begränsa trafikmässigt vilket ger utmaningar i planeringen av programområdet. Inom planprogramsområdet bör haltberäkningar av NOx och partiklar utföras för ökade kunskaper om vilken risk som föreligger människors och hälsa och miljön.